

Zó imkert u met ronde korven

deel 1

Tekst Bart de Coo, foto's Richard de Bruijn

De laatste keer dat iemand een volledige beschrijving van de bijenteelt in ronde korven gaf, moet in 1953 geweest zijn. De reeks werd gepubliceerd in het *Maandschrift* van de voormalige VBBN, door Jan Speelziek, alias Jan van de Veluwe, die telkens signeerde met de letter 'S'. Daarna kregen we nog de boekjes *De oude imkerij* van Jacobs en Plettenburg en *Korfimkerij* van Speelziek, maar dat waren nostalgische terugblikken en geen handleidingen. De imker met korfambities was aangewezen op *Aelbert van Schothorst* van opnieuw Speelziek, of op de langzaam uitdijende collectie gedigitaliseerde boeken van (ver) voor de oorlog, van vooral Hekmeijer, Ootmar en Joustra. Maar hier komt een nieuwe reeks, vers van de pers, tintelfris, voor u, geschreven met een verwachtingsvolle blik op de toekomst, alstublieft.

Eerst een definitie, want wat is een 'ronde korf'? Het gaat uiteraard om de archetypische bijenwoning van de Noord-Duitse Laagvlakte, gevlochten van roggestro. Deze korf heeft binnenmaten die in de hoogte en in doorsnee ongeveer overeenkomen met uw onderarm. Bij een doorsnee van 35 centimeter krijgt u negen raten en dat is uitstekend. Andere strosoorten zijn eveneens bruikbaar, zoals het veelgebruikte pijpenstro, ook wel 'buntgras' genaamd, terwijl dat eigenlijk een andere soort is. Buntgras (*Corynephorus canescens*) groeit op kalkarme zandgronden onder andere in de duinen, terwijl pijpenstrootje (*Molinia caerulea*) groeit op vochtige, zure gronden, waaronder heidevelden. De vlechttechniek is in beginsel eenvoudig. De korven worden gevlochten als een lange spiraal, waarvan de vlechter de 'wringen', 'walen' of 'rollen' aan elkaar rijgt met vlechtband van gespleten rotan, dat sinds het einde van de negentiende eeuw voor de meubelindustrie geïmporteerd wordt uit Azië. Wie het nog ouderwetser wil aanpakken, gebruikt in drieën gespleten wilgen- of bramenstengels. Het resultaat heet 'spleut' of 'schenen' – bereidt u zich voor op een heleboel vergeten jargon.

Stal

Het vlieggat of 'ielgat' zit meestal halverwege, soms een beetje daarboven – twee vlieggaten op enige afstand boven elkaar komt ook voor. Hoog heeft de voorkeur, omdat een versgeschepte zwerm die in de kop van de nog lege korf hangt, het vlieggat wellicht beter verdedigt en omdat het broednest dan graag wat hoger in de korf gaat zitten, wat gunstig kan zijn voor het 'snijden' van 'spekrozen', oftewel, het uitnemen van mooi verzegelde (raat-)honing, waarbij de imker de bijen en het broednest verder met rust laat. Korven moeten droog opgesteld worden, in ieder geval uit de slagregen, alhoewel ze best wat verdragen. Als de onderkant niet helemaal bijendicht sluit op de plank, dan kunt u er

Geïnteresseerde cursisten

een stuk soepel touw omheen vlijen, totdat de korf vlak is geworden onder het toenemende gewicht.

Boos

U zult niet zo heel vaak naar het korfmess hoeven grijpen, maar zo nu en dan is dat toch wel handig. Korfmessen zijn gewoon in de handel verkrijgbaar, evenals korfdoeken voor het reizen, en persen waarmee u zowel honing als fruit kunt persen. Verder is het handig als u de bodems van een paar emmers afzaagt, zodat u beschikt over voerbakken. De korf moet stevig en regelmatig gevlochten zijn, zodat in september de volken op oude raten uit de korf 'gebotst' kunnen worden en de zo verkregen 'naakte' volken met de 'opzetters' – de wintervolken – verenigd kunnen worden. Het handjevol achtergebleven bijen wordt met het laatste plukje broed gedood of bedwemd. De korven worden vervolgens gelucht, waarna de raten eruit genomen worden om uiteindelijk geperst te worden. Niet meteen boos worden alstublieft: ik zal het te zijner tijd allemaal geduldig uitleggen en toelichten – leer mij de 'Prinzipienreiterei' der imkers kennen.

Spijlen

Dan moet de korf gespild worden. Twee gekruiste spijlen op het dikste punt van de korf wordt vaak gedaan. Die spijlen kunnen van iedere denkbare houtsoort gemaakt zijn. Jonge scheuten van wilgen en vuilbomen worden veel gebruikt, bijvoorbeeld omdat ze zich makkelijk laten schillen, waardoor de spijlen makkelijk verwijderbaar zijn.

Regelmatige koude bouw, zoals de korfimker het graag ziet.

Een andere mogelijkheid is zes spijlen, aangebracht in paren en in verdiepingen, op gelijke afstand van elkaar als de zes punten op een dobbelsteen. Breng het onderste paar niet al te laag aan, omdat er nog een voerbak onder de korf moet kunnen staan. Lang geleden werd er ook wel een 'loopspijl' aangebracht, vlak onder het vlieggat, haaks op de spijlen, dus in dezelfde richting als de raten. Dat deed men tegen het inzakken van de korven tijdens het transport, maar dat is tegenwoordig niet meer nodig omdat de auto beter geveerd is dan paard-en-wagen.

De korf insmeren met leem, klei of mest, of met een willekeurig mengsel daarvan, aangelengd met haard-as, kaf, kalk of wat dan ook, verlengt de levensduur van de korf aanzienlijk, maar die laag moet elk jaar weggekrabd en opnieuw aangebracht worden.

Zwerm

Zodra de korf bevolkt is met een zwerm, dan ziet de imker er na enige tijd op toe dat er 'koude bouw' ontstaat en geen 'warbouw'. Dat betekent dat de imker graag ziet dat de bijen evenwijdige raten bouwen die in dezelfde richting gebouwd zijn als gebruikelijk is in de raampjeskasten. Kromme raten buigt u recht en die fixeert u door een vleespen door de korf te steken. Soms is volledig verwijderen noodzakelijk, waarna u een stuk raat in de juiste richting op de lege plaats drukt, die u op dezelfde manier fixeert. Om deze klus te klaren is het geoorloofd om de zwerm met een lichte bons in een

kieps te storten; repareer de ratenbouw en stort de zwerm terug.

U kunt de bijen aansporen om rechte raten te bouwen, door ze als het ware de weg te wijzen. U kunt in de lege korf bijvoorbeeld wat 'voorbouw' aanbrengen, door stukken werksterraat in de warme was te dopen en vast te drukken in de kop van de korf. Drie stukjes is voldoende. Zorg dat er een centimeter tussen zit. U kunt ook drie gehalveerde spijlen door de kop van de korf steken, met de puntige zijde naar beneden, of met de vlakke zijde naar beneden. In dat laatste geval kunt u de gehalveerde spijl met een zakmes opensplijten en er een puntje kunstraat in klemmen. U bepaalt de hart-op-hartafstand met uw wijs- en middelvinger die samen 3,5 à 4 centimeter breed zijn. Controleer maar. Aan het bovenstaande heeft u voor komend seizoen de klauwen vol. In de volgende afleveringen van deze reeks leg ik u uit hoe u de zaken aanpakt met korfolken die gezond en wel uitgewinterd zijn. U had rond de kortste dag de bijen kunnen bedruppelen met een oxaalzuuroplossing in de voorgeschreven verhoudingen; u had dat ook kunnen nalaten. Over de mijtenbestrijding zal in deze reeks verder met geen woord gerept worden. ●